

1.3 KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

Kasvatuksen ja koulutuksen hallinto

Tilivelvollinen kasvatus- ja koulutusjohtaja

Toiminta-ajatus

Palvelemme kasvatus- ja koulutusosaston hallinnossa kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palvelujen järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2026

Kasvatus- ja koulutusosasto tuottaa kunnan keskeisiä palveluja kunnan lapsille ja nuorille. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus edistävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osaamista ja sivistystä.

Arvot, joihin haluamme sitoutua, ovat:

- Kasvun rauha ja lapsuuden itseisarvo, lapsi-/oppilas-/opiskelijälähtöisyys
- Aikuisen aito läsnäolo
- Huoltajien ja perheiden tukeminen heidän kasvatustyössään
- Toimiva yhteistyö vanhempien, virkamiesten ja päättäjien kanssa, sekä osastojen kesken
- Yhdenvertaisuus, moninaisuuden arvostaminen
- Osallisuus ja kestävä elämäntapa, yhteisöllisyys, vastuullisuus
- Hyvinvointi (terveys, turvallisuus)
- Pitovoima (henkilöstön pysyvyys)

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä on kääntynyt laskuun ja suuntaus jatkuu tällä hetkellä ennustettavissa olevasti vuoteen 2031. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisesta. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2027 asti. Luokanopettajan virkojen ja muun henkilöstön määrän kehitystä suhteessa vähenevään oppilasmäärään seurataan, ja henkilöstörakenteen suhteuttaminen oppilasmäärään pyritään lähivuosina ratkaisemaan eläköitymisen kautta. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoa ja sen pedagogista tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan ja arvioidaan suhteessa vähenevään oppilasmäärään.

Vuonna 2026 kasvatus- ja koulutusosaston keskeinen painopiste on edelleen turvallisuus paikallinen, alueellinen ja kansallinen turvallisuustilanne huomioiden. Päiväkodeissa ja kouluissa huolehditaan toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen psykologisesta, sosiaalisesta ja fyysisestä turvallisuudesta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen ja kiusaamisen ehkäisy ovat avainasemassa. Tavoitteena on yhteishengen ja positiivisen, yhteenkuulumisen tunnetta lisäävän ilmapiirin vahvistaminen.

Jatkamme toisena painopistealueena lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtimista. Toimivia yhteistyömahdollisuuksia kehitetään hyvinvointialueen toimijoiden kanssa jatkamalla alueellista perhekeskusmallia ja Kontiolahden perhekeskustiimin toimintaa. Hyvinvointi kattaa lapsen ja nuoren terveyden, mielenterveyden, ihmissuhteet, elinympäristön ja osallisuuden tunteen. Hyvinvointia edistetään turvallisilla ihmissuhteilla, kuulluksi tulemisella ja osallistumismahdollisuuksilla. Lasten- ja nuorten hyvinvointia seurataan ja arvioidaan mm. kouluterveyskyselyn, MOVE!-mittausten ja TEAvisarin avulla.

Opiskeluhoiltopalveluissa kouluterveydenhoidon ja kuraattoripalvelujen mitoitus on edellisvuosina toteutunut, mutta koulupsykologipalveluissa on ollut vajausta tai niitä ei ole voitu toteuttaa lähipalveluina. Vuoden 2026 alusta koulupsykologimäärän kattavuus Kontiolahdella on laskennallisesti lakimitoituksen tasolla, vaikka joka koululla tai oppilaitoksessa ei edelleenkään ole omaa koulupsykologia nimettynä, mutta konsulttoivan koulupsykologin tavoittaa puhelimitse. Myös koulupsykologien vaihtuvuus on vaikeuttanut palvelujen järjestämistä kunnassa. Vuonna 2023 valmistunut opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty syyslukukauden 2025 aikana. Opiskeluhoiltopalveluiden toteutumista seurataan opiskeluhoillon ohjausryhmässä.

Kunnan väestöennusteiden mukaan varhaiskasvatuksen tarve pysyy lähes ennallaan vuoteen 2045 saakka. Varhaiskasvatuksessa yksityisen päivähoiton osuus on vähentynyt ja kunnallisen osuus kasvanut yksityisten palveluntuottajien lopetettua toimintansa. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan jatkuvan kehityksen, jossa lapset tuodaan aiempaa nuorempina palveluihin. Varhaiskasvatuspalvelut ovat kapasiteetiltaan lähes täyskäytössä.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla. Varhaiskasvatuksen palvelujen tarpeeseen arviointia ja siihen vastaamista on tehty sekä Paiholan päiväkodin korvaavan uuden, Uuroon sijoitettavan, päiväkodin hankesuunnitelman laatimisen, että palveluverkon tarkastelun yhteydessä. Uusi päiväkotitoiminta vastaisi pitkäjärjestyksellisesti varhaiskasvatuksen kysyntään, ja muutoksia yksittäisten päiväkotien lapsimäärässä voitaisiin tasapainottaa siirtämällä lapsia hoitoon uuteen päiväkotiin tai vastaavasti uudesta päiväkodista pienempiin päiväkoteihin aina kulloisenkin lapsimäärän tai tarpeen mukaan. Lehmonkankaan asuntotuotannon kehityksen mukaisesti arvioidaan ja suunnitellaan lisäpalveluntarvetta Lehmon alueelle. Palvelutuotannossa huomioidaan myös yksityinen palveluntuotanto.

Kontiolahden lukio on tehostanut markkinointia houkutellakseen opiskelijoita kunnan lukioon, erityisesti ammatillisen koulutuksen ja Joensuun lukioiden vetovoiman kasvaessa. Vuonna 2025 lukion aloituspaikat tulivat täyteen, lukiokoulutuksen aloitti 73 opiskelijaa. Nykyinen opiskelijamäärä, 185 opiskelijaa, mahdollistaa laajan kurssivalinnan ja toimivat ryhmäkoot.

Kuntatalouden tiukentuminen vaikuttaa käytettävissä oleviin resursseihin ja palvelutarjontaan. Resurssien kustannustehokas käyttö ja palveluiden laadun säilyttäminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Palveluverkon tarkastelu lapsi-/oppilasmäärän vähetessä	Kontiolahden esitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon tarkastelemiseksi on valmis päätöksentekoa varten	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Osaston palvelujen työnantajakuvan kilpailukykyisyyden säilyttäminen	Toistaiseksi täytettäviin virkoihin ja toimiin saadaan riittävä määrä kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käytön rajoittaminen toteutuu lainsäädännön ja Opetushallituksen suositusten mukaisesti kaikissa kouluissa	Oppilaat noudattavat järjestys sääntöjen mukaisia ohjeita ja heidän vuorovaikutteinen kanssakäymisensä on lisääntynyt kouluilla tehtävän palautekyselyn perusteella	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppilaiden liikkuminen lisääntyy ja monipuolistuu	MOVE!-testin tulokset paranevat edellisvuoteen verrattuna	
Ilmastotoimenpiteet		
Kestävän ja vähäpäästöisen liikkumisen edistäminen polku- ja pyöräilyä parantamalla ja kannustamalla liikkumaan koulu-/työmatkat omalla lihasvoimalla	Pyöräily ja jalankulku lisääntyy yksiköissä	

305 Kasvatuksen- ja koulutuksen hallinto	TP 2024	muutettu TA 1_2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
Tuotot	0	0				
Kulut	-591	-632	-647	2,4 %		
Netto	-591	-632	-647	2,4 %	0	0

Perusopetus

Tilivelvollinen kasvatus- ja koulutusjohtaja

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhtenäisen perusopetuksen toimintaperiaatteella yhdenvertaista ja laadukasta opetusta koulu-verkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, yhteisölliseen ja oppilaiden hyvinvointia (terveys ja turvallisuus) huomioivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Tähän meillä on positiivisen ja kannustavan toimintakulttuurin kehittämiseen ja ylläpitämiseen ProKoulu-hengessä.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2026

Perusopetuksen valtakunnalliset keskeiset muutokset ja painopisteet 2026 ovat oppimisen tuen uudistus, liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä osaamistakuu eli riittävien perustaitojen varmistaminen kaikille. Hallitusohjelman mukaisesti perusopetuksessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen antamalla lisää aikaa ja työrauhaa opettajille ja oppilaille. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Perusopetuksen tuntimäärää on lisätty kolmella vuosiviikkotunnilla vuosiluokille 1–3 luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Tällä pyritään vastaamaan oppimistulosten laskevan suuntauksen pysäyttämiseen.

Pelkkä tuntien lisääminen ei riitä. Lasten ja nuorten fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi on suoraan kytköksissä oppimistuloksiin. Perusopetuksen tärkeä painopiste on elokuussa 2025 voimaan astuneen oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano ja sisäistäminen jokaisessa koulussa. Oppimisen tuen lainsäädäntöä ja sitä myöten opetussuunnitelman perusteita ja opetussuunnitelmia on uudistettu. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oikeutta saada tarvitsemiaan tukimuotoja ja tukitoimia opetukseen osallistumiseksi, opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Uudistuksen keskiössä ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, joihin lainsäädäntö jatkossa velvoittaa opetuksen järjestäjät. Uudistuksella vahvistetaan varhaisia tukitoimia, joiden avulla oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan ensisijaisesti ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, mutta tarvittaessa oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Kontiolahdella ProKoulu-toiminta tukee oppimisen tuen uudistusta. ProKoulu on toimiva ja tutkittu toimintamalli, joka on ollut Kontiolahden kouluissa käytössä vuosia. ProKoulu antaa hyvän pohjan käyttäytymiselle, oppimiselle ja koulutyölle uudistustenkin yhteydessä. Lukuvuoden 2025–2026 teemana on *Prokoulu - vahvaa ryhmäkohtaista tukea*.

Turvallinen arki ja ympäristö koulussa ovat perusta oppilaiden ja henkilökunnan viihtymiselle, työn ilon ja jaksamisen kokemiselle sekä parhaiden oppimistulosten saavuttamiselle. Turvallisuuskulttuurin rakentaminen on kaikkien koulussa työskentelevien ja opiskelevien yhteistä toimintaa. Kokonaisvaltainen turvallisuus pitää sisällään jatkuvan turvallisuuden ja terveellisuuden edistämisen, suunnittelun sekä seurannan. Pidämme yllä toimintakulttuuria, joka luo yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunnetta sekä vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä. Kiusaamattomuus on osa turvallisuutta. Kiusaamisen vastainen toiminta kuuluu kaikkien tehtäviin ja velvollisuuksiin. Kiusaamisen vastaisen toiminnan toteutumista seurataan kouluterveys- ja KiVa-kyselyillä.

Jatkamme Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn mallin mukaisesti koulupoissaolojen seuranta ja niihin puuttumista. Kouluissamme on käytössä yhtenäiset poissaolomerkinnät Wilmassa.

Eduskunta hyväksyi keväällä 2025 hallituksen esityksen siitä, että liikunnallinen elämäntapa lisätään osaksi esi- ja perusopetuksen tavoitteita. Liikunnallisen elämäntavan edistämistä koskeva säännös astuu voimaan 1.8.2026.

Liikunnallisen elämäntavan säännöksen tavoitteena on

- edistää lasten ja nuorten liikkumista esiopetuksen ja perusopetuksen aikana
- tukea ja parantaa lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia
- vahvistaa liikunnan merkitystä esiopetuksen ja peruskoulujen toimintakulttuurissa ja kokonaisvaltaisena elämäntaitona.

Opetushallitus päivittää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita tältä osin vuodenvaihteeseen 2025–2026 mennessä, jonka mukaisesti opetuksen järjestäjän tulee päivittää paikalliset opetussuunnitelmat liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi keväällä 2026. Liikunnallisen elämäntavan edistämisen toteuttamisen käytäntöjä lähdetään suunnittelemaan Kontiolahdella heti vuoden 2026 alusta.

Tekoäly on tulossa osaksi opetusta ja oppimista. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat laatineet kansalliset tekoälyn käytön suositukset opetukseen ja oppimiseen. Kontiolahti on mukana seudullisessa tekoälyhankkeessa, jossa vuonna 2025 aloitettu henkilöstön tekoälykoulutus jatkuu 2026. Hankkeen puitteissa ollaan laatimassa tekoälyohjeet kouluille.

Perusopetuksen oppilasmäärä vähenee tulevina vuosina merkittävästi. Oppilasmäärän lasku näkyy Kontiolahdella lähivuosina etenkin vuosiluokilla 1–6. Luokanopettajan virkojen ja muun henkilöstön määrän kehitys suhteessa vähenevään oppilasmäärään huomioidaan henkilöstösuunnittelussa. Vuosiluokkien 7–9 oppilasmäärä kääntyy laskuun vuodesta 2028 alkaen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus toteutuu jokaisessa koulussa; ryhmäkohtainen tuki toteutuu vähintään lakisääteisen minimimäärä: - yleinen tukiopeus - opetuskielen tukiopeus - erityisopettajan ryhmäkohtainen tuntimäärä	Ryhmäkohtaisen tuen määrä yhteensä > kuin lakisääteinen 0,122 h/oppilas/viikko	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Positiivinen ja kannustava asenne ja toimintakulttuuri henkilöstön kesken.	Henkilöstö kokee viihtyvänsä ja jaksavansa kunnan tekemän työnsä perusteella.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Oppimisen perustaidot paranevat.	LUKI-testien ja kansallisten kokeiden/arviointien tulokset paranevat edellisvuoteen verrattuna.	

Kiusaamisen nollatoleranssi näkyy kiusaamiskyselyn tuloksissa; ennaltaehkäisevät toimenpiteet tuottavat tulosta.	Kontiolahden tulos kiusatuksi joutumisessa ja yksinäisyyden kokemisessa vähenee aikaisempiin tuloksiin verrattuna KiVa-kyselyn perusteella.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Koulupoissaolot ja koulua käymättömyys vähenee.	Oppilaiden poissaolot vähentyneet edellisvuoteen verrattuna.	
Ilmastotoimenpiteet		
Vähennetään ruokahävikkiä / Oppilaita ohjataan/opastetaan ruokahävikin vähentämiseen.	Koulujen ruokahävikki vähenee.	

Tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Oppilasmäärä, perusopetus	2 004	1 993	1 957
Oppilasmäärä 1–6	1 322	1 294	1 246
Oppilasmäärä 7–9	682	699	711
Ryhmäkoko			
• vuosiluokat 1–6	19,1	19,5	19,6
• vuosiluokat 7–9	18,4	18,2	19,5
APIP-toimintaan osallistuvien määrä	201	180	198

325 Perusopetus	TP 2024	muutettu TA 1_2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
Tuotot	936	778	627	-19,4 %		
Kulut	-22 816	-23 355	-23 939	2,5 %		
Netto	-21 880	-22 577	-23 312	3,3 %	0	0

Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Järjestämme laadukasta ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta ja esiopetusta varhaiskasvatus- ja esiopetus-suunnitelmien mukaisesti kaikissa toimipaikoissamme. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat vahvuusperustaisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen. Keskeistä toiminnassamme on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, leikin, liikkumisen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen.

Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, esiopetusta täydentävänä varhaiskasvatuksena sekä avoimena varhaiskasvatuksena. Myös esiopetus on osa varhaiskasvatuspalveluja.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2026

Valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivitys on käynnistynyt Opetushallituksessa vuonna 2025. Sen taustalla on vuoden 2025 alussa voimaan tullut varhaiskasvatustlain muutos, jonka myötä kunnilta on poistunut velvoite laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Päivityksessä tarkastellaan perusteiden kaikkia lukuja, ja sen tavoitteena on valtakunnallisen ohjauksen selkiyttäminen. Päivitetty suunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2026 alussa. Kukin kunta voi halutessaan myös jatkossa päivittää ja jatkaa paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman käyttöä. Kontiolahdella paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittämistä pohditaan vuoden 2026 aikana sen jälkeen, kun perusteet on saatu ensin käyttöön.

Päivitetyt esiopetussuunnitelman perusteet seudullisilla ja Kontiolahden kunnan täydennyksillä astui voimaan 1.8.2025. Niissä kolmitasoinen tuki on korvattu uudella mallilla, jossa tuki jaetaan ryhmäkohtaiseen ja lapsikohtaiseen tukeen. Uusi malli edellyttää henkilöstöltä uudenlaista pedagogista ajattelua ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Esiopetuksen yhtenä painopisteenä on tuen uudistuksen jalkauttaminen kaikissa esiopetuksen toimipaikossa. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa toimitaan edelleen varhaiskasvatustlain mukaan ja noudatetaan kolmitasosta tukea. Täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevien esioppilaiden kohdalla toteutetaan jatkossa kahta tuen mallia, jotka pyritään yhteensovittamaan. Uudessa esiopetuksen tuen mallissa painottuvat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, joiden avulla pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuen tarpeiden muodostumista. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä ja niihin tulee olla riittävät resurssit. Uutena asiana ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa on erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Nykyisillä erityisopettajaresursseilla tähän tukimuotoon pystytään vastaamaan heikosti, minkä vuoksi on tarpeellista arvioida kiertävien varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrän lisäämistä.

Tukea tarvitsevien lasten suuri määrä vaikuttaa vahvasti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arkeen. Monissa ryhmissä on henkilöstömäärää jouduttu nostamaan neljään, koska samassa ryhmässä on useita tukea tarvitsevia lapsia. Suurimpina haasteina lapsilla on tunnetaitojen, itsesäätelyn ja käyttäytymisen haasteet. Kontiolahti onkin mukana käyttäytymisellään reagoivien lasten pilotissa yhdessä Joensuun ja Siun soten hyvinvointialueen kanssa. Pilotin tarkoituksena on kehittää vaikuttavia toimintamalleja käyttäytymisellä reagoivien lasten tukemiseksi eri toimijoiden yhteistyönä. Pilotissa kehitetään toimintatapoja käyttäytymisellä reagoimisen taustasyiden tunnistamiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi varhaiskasvatuksen ja Siun soten hyvinvointialueen ammattilaisten välillä. Tavoitteena on tukea lasta ja hänen perhettään oikea-aikaisesti ja kokonaisvaltaisesti perheen elämäntilanne huomioiden. Pilotti on alustavasti suunniteltu käynnistyväksi keväällä 2026.

Yksityinen varhaiskasvatus on vähentynyt Kontiolahdella viime vuosina kuudesta yksityisestä päiväkodista kahteen yksityiseen päiväkotiin. Kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta kaikille lapsille, mutta yksityisiin päiväkoteihin hakeutuminen palvelusetelillä on huoltajille vapaaehtoista. Kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys kevätkaudella 2026 on haasteellista, sillä Kontiolahden kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat vuoden 2026 alkuun mennessä lähes täynnä. Päiväkotipaikkojen tarvetta lisää Kontiolahdella myös viime vuosina melko tasaisesti tapahtunut perhepäivähoitajien väheneminen. Myöskään syntyvyyden lasku ei näy vielä olennaisesti varhaiskasvatustarpeen vähenemisenä. Paiholan päiväkodin peruskorjauksen tarvetta on selvitelty vuoden 2025 aikana ja sen yhteydessä on alettu pohtia myös muita vaihtoehtoja Kontiolahden pohjoispään varhaiskasvatuksen järjestämiseksi pidemmällä aikavälillä. Uusien asuinalueiden kaavoittaminen Lehmon alueella lisää varhaiskasvatuksen tarvetta myös sillä alueella.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmia on uudistettu vuoden 2025 aikana. Suunnitelmien tavoitteena on tukea tiimien toimintakulttuurin kehittymistä, pedagogista suunnittelua ja arviointia sekä jäsentää tiimeille niitä suunnitelmia, jotka heidän tulee huomioida toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Uudet lukuvuosisuunnitelmat on otettu käyttöön toimintakaudeksi 2025–2026, jonka jälkeen niitä arvioidaan ja kehitetään arvioinnin perusteella.

Jatkamme varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kehittämisen ja ylläpitämisen Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla. Arviointityökaluna on marraskuussa 2025

toteutettavassa kyselyssä ”Henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus”, ja sen avulla arvioidaan henkilöstön ammatillista vuorovaikutusta ja keskinäistä yhteistyötä osana varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria. Arvioinnin perusteella tehdään kehittämissuunnitelma vuodelle 2026.

Edellisvuonna Valssi-arvioinnin kohteena oli kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa, ja siinä tunnistettiin tarve vahvistaa henkilöstön osaamista haastavien asioiden puheeksi ottamisessa huoltajien kanssa. Varhaiskasvatustilaisissa henkilöstön yhdeksi tavoitteeksi on määritelty toimia yhdessä huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen huoltajaa kasvatustyössä. Henkilöstön tietoisuutta tästä tavoitteesta halutaan vahvistaa vuonna 2026. Tähän liittyen ryhmissä on jo otettu käyttöön yhteistyön tukilomake. Lisäksi syksyllä 2025 varhaiskasvatuksessa aloitti viisi varhaiskasvatuksen sosionomia, joiden tehtävässä painottuu huoltajien tukeminen heidän kasvatustyössään. Sosionomin tehtäväkuvaa vahvistetaan ja kehitetään tästä näkökulmasta yhteistyössä esimiesten kanssa.

Ryhmien pedagogisten suunnitelmien arvioinnin kohteena oli vuonna 2025 varhaiskasvatuksen fyysinen ympäristö: tilat, välineet, lelut ja materiaalit. Arviointien perusteella tunnistettiin monissa ryhmissä kehittämistarpeeksi lasten omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen. Lisäksi esiopetuksessa astuu 1.8.2026 voimaan perusopetuslakiin lisätty velvoite edistää lasten liikunnallista elämäntapaa. Lasten liikunnallinen aktivoiminen on edelleen vuonna 2026 vahvana painopistealueena sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa.

Tärkeänä painopisteenä meillä on edelleen yhteisöllisyyden ja toisten huomioon ottamisen vahvistaminen. Tuemme lasten taitoja toimia ryhmän jäsenenä ja ohjaamme heitä kuuntelemaan erilaisia mielipiteitä, neuvottelemaan ja tekemään kompromisseja. Tavoitteenamme on tukea lasten tunne- ja itsesäätelytaitojen kehittymistä, jotka edesauttavat myös kaveritaitojen kehittymistä.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön poissaolojen määrä on lähtenyt kasvuun vuonna 2025 ja iso osa poissaoloista liittyy jaksamisen haasteisiin. Tulevana vuonna painopisteeksi nouseekin henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvien asioiden kartoittaminen sekä keinojen etsiminen yhdessä henkilöstön kanssa sille, kuinka työhyvinvointia voidaan tukea.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Taloudellinen varhaiskasvatuksen järjestäminen loma-aikoina ryhmiä ja yksiköjä yhdistämällä sekä suunnitelmalla henkilöstön lomien siten, että si- jaistarve on mahdollisimman vähäinen.	Loma-aikojen varhaiskasvatus on järjestetty siten, että auki olevien yksiköiden täyttö on suhdeluvun pohjalta mahdollisimman suuri huomioiden tuen tarpeet.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Vahvistetaan tiimien välistä yhteistyötä ja koko työyhteisön työhyvinvointia	Tiimien omaehtoinen ja toiset huomioiva yhteistyö on sujuvaa ja toimintakulttuurissa näkyy yhteisen hyvän huomioiminen.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vahvistetaan ulkopedagogiikkaa ja ulkona olevien oppimisympäristöjen suunnitelmallista ja monipuolista kehittämistä lapsiryhmän tarpeet huomioiden ottaen.	Tiimit ovat laatineet arviointien pohjalta suunnitelman ulkopedagogiikan ja ulkona olevien oppimisympäristöjen kehittämiseksi.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Turvallisuussuunnittelua vahvistettu siten, että koko henkilöstöllä on riittävä tieto ja osaaminen turvallisuuteen liittyvissä asioissa.	Varhaiskasvatuksen kaikissa yksiköissä on yhdenmukaiset turvallisuussuunnitelmat.	

Ilmastotoimenpiteet		
Kierrätys ja tavaroista huolehtiminen sisällytetään osaksi varhaiskasvatuksen suunnitelmia ja päivittäistä toimintaa.	Kierrätyksen ja tavaroista huolehtimisen opettelu on suunnitelmallista kaikissa yksiköissä.	

Tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	736 (ka)	720 (ka)	755 (ka)
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa	135 (ka)	126 (ka)	105 (ka)
Kotihoidon tuen piirissä	164 (ka)	170 (ka)	170 (ka)
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 288	1 950	1 500

365 Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2024	muutettu TA 1_2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
Tuotot	654	572	500	-12,7 %		
Kulut	-14 410	-15 138	-15 391	1,7 %		
Netto	-13 755	-14 566	-14 891	2,2 %	0	0

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävänä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johtavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2026

Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden ylläpitäminen. Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytetään. Kehitämme lukion markkinointia ja lukio-opintojen houkuttelevuutta markkinointiryhmän suunnitelmien pohjalta. Markkinoinnissa käytetään lukion brändityön mukaisia markkinointimateriaaleja.

Oppimisen ja opiskelutaitojen kehittäminen. Järjestetään lukion vaatimusten mukaisten opiskelutaitojen ja perusopetuksen oppisisältöjen saavuttamiseksi tuki- ja kertausopintojaksot äidinkieliä, vieraita kielissä ja matematiikassa.

Lukion opiskelijoiden mahdollisuus kansainvälisiin kontakteihin taataan. Haetaan Erasmus+ -akkreditointia sekä rahoitusta Nordplus-hankkeen valmistavaan vierailuun ja opintovierailuihin. Järjestetään Euroopan leirikoulu ja kielten opintomatka. Huolehditaan lukion laajasta kielivalikoimasta tukemalla ns. lyhyiden kielten (saksa, venäjä, ranska) opiskelua.

Lukion paikallisten opintojen tarjonta (kuten Lapin leirikoulu ja kansainvälisyyskurssit) pidetään laajana lukion vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi.

Työelämävalmiuksien ja yrittäjyyden vahvistaminen. Tuemme lukiolaisten työelämävalmiuksien kehittämistä työpaikkavierailuilla, yritysesittelyillä ja lukion Tulevaisuus-foorumilla.

Kontiolahden lukiossa jatketaan urheiluvalmennuksen ja lukio-opintojen yhdistävää toteutusmallia. Toteutetaan salibandyn sarjapelaajien valmennuksen ja lukio-opintojen mahdollistaminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Lukiokoulutuksen järjestäminen taloudellisesti.	Lukiokoulutus toteutuu annetun raamin mukaisena.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Korkeakouluopintoihin tähtäävä toisen asteen koulutus säilyy Kontiolahdessa. Vastataan sivistysvaltion tarpeisiin.	Lukiokoulutus säilyy houkuttelevana niin, että lukioon hakeutuu vuosittain >60 opiskelijaa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen.	Ylioppilaskokeiden tulosten kansallisessa vertailussa sijoittuminen P-K:n lukioissa parhaaseen kolmannekseen.	
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielioopintoihin ja lukion kansainvälisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin hakeutuminen (Erasmus+ ja Nordplus) ja kv. opintomatkojen järjestäminen (Euroopan leirikoulu ja kielten opintomatkat).	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet ja juhlat >5.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä >30.	
Ilmastotoimenpiteet		
Lisätään lukiolaisten ilmastomuutostietoutta ja toimia ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi.	Ilmastomuutos on esillä eri op- piaineissa. Kierrätyspisteet saatavilla yhteisissä tiloissa ja luokissa.	

Tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Lukion opiskelijamäärä	181	180	190
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	59	50	40
Suoritetut verkko-opintojen kurssit	18	15	15
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	40	38	38

375 Lukiokoulutus	TP 2024	muutettu TA 1_2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
Tuotot	39	0		#JAKO/0!		
Kulut	-1 710	-1 756	-1 794	2,2 %		
Netto	-1 672	-1 756	-1 794	2,2 %	0	0

KASVATUS- JA KOULUTUS- LAUTAKUNTA	TP 2024	muutettu TA 1_2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
Tuotot	1 629	1 350	1 127	-16,5 %	0	0
Kulut	-39 527	-40 880	-41 771	2,2 %	0	0
Netto	-37 898	-39 530	-40 645	2,8 %	0	0